

Vízrendezés:

A Közép-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területe a Tisza magyarországi szakaszának középső részén, a Tisza mindkét oldalán helyezkedik el.

Határai: keleten a Tiszafüredi öntöző főcsatorna, a Németéri belvíz főcsatorna és a Hortobágy-Berettyó jobbparti töltése a 0+000 - 70+480 tkm-ig. Délen a Hármaskörös jobbparti töltése a 0+000 - 57+354 tkm között, valamint a Tisza bal és jobbparti töltése a Lakitelki hídig. Nyugaton a Kécskei belvízrendszer határa, majd a Pest-Bács-Kiskun megyei közigazgatási határ, a Gerje-Perje vízgyűjtő területének határa, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye közigazgatási határa. Északon Jászfelsőszentgyörgynél a Zagyva, az Ágó-ér jobb parti töltése. Heves - Jász-Nagykun-Szolnok megye közigazgatási határa, a Hanyi belvízfőcsatorna vízgyűjtő területének határa és a Laskó-patak jobbparti töltése. A Kiskörei tározó területén a Poroszló-Tiszafüredi főközlekedési út az igazgatóság határa.

Az igazgatóság területének nagy része a Közép - Tisza vidék földrajzi tájegységbe esik, amely a Tokaji kaputól Tiszaföldvár térségig terjed. A vidéket a Tisza két nagy egységre, a Tisza balparti és Tisza jobbparti belvíztérre tagolja.

A síkvidéki vízrendezés területi egységei a belvízrendszerek és azon belül a belvízöblözetek.

A KÖTIVIZIG hullámtérrel 7179,5 km² területe 23 db belvízrendszerre tagozódik, melyek további 52 db belvízöblözetre oszthatók. A vízügyi Igazgatóság illetékességi területén 106 település található, melyek legnagyobb részének befogadója közvetve vagy közvetlenül a KÖTIVIZIG kezelésű belvízcsatorna.

A belvízrendszereken belül a mezőgazdaság számára káros vizeket és a belterületről lefolyó csapadékvizeket nyílt csatornahálózat vezeti le. A levezető hálózat gerincét a főcsatornák alkotják, amelyekre csatlakoznak a mellékcsatornák, amelyek viszont az alacsonyabb rendű mentesítő csatornák vizeit gyűjtik össze, és továbbítják a főcsatornába. A főcsatorna a belvízrendszer vagy öblözet összegyűjtött vizeit a főbefogadóba továbbítja, ami általában töltésezett vízfolyás, folyó. A főbefogadóba a víz gravitációsan, szivattyús átemeléssel vagy a kettő kombinációjával jut el.

A csatornahálózat egyes elemei kezelői szempontból megoszlottak korábban, a Vízgazdálkodási törvény 2014. évi módosításával azonban az Állami tulajdonú csatornák a Vízgazdálkodási Társulatoktól a Vízügyi Igazgatóságok kezelésébe kerültek.

Az Igazgatóság vagyonkezelésében és üzemeltetésében lévő csatornák hossza 4215 km, amelyből:

- 2 959 km belvízcsatorna
- 704 km kettős működésű csatorna
- 552 km öntöző csatorna

A vízgyűjtő legkisebb egységét jelentő mezőgazdasági tábla szintű vízrendezés mostanra teljesen átalakult. A meliorációs rendszerek kiépítésére főként az 1970-90. években került sor a síkvidéki területeken. A meliorációs beavatkozások javították a talajszerkezetet, a drénezés módosította a felszíni és a felszín alatti lefolyás arányát. Az ingatlanulajdonosi szerkezet átalakulásával a meliorációs rendszerek felszabdálódtak, emiatt a fenntartásuk a legtöbb helyen megszűnt és mára üzemelésre alkalmatlanok. Az üzemi csatornák kezelői jogát a Termelő Szövetkezetek felbomlását követően az Önkormányzatok kapták meg, akik forráshiány miatt a művek fenntartását nem tudták kielégítő módon elvégezni.

A belvízcsatornák műtárgyai - zsilipek, vízkormányzó műtárgyak - a vízvezetés szabályozására szolgáló művek. Az utak, vasutak keresztezésében lévő hidak, átereszek a keresztező pályák tartozékai, de a vízátvezetés igényeit is ki kell elégíteniük. A szivattyútelepek, szivattyúállások a csatornák vizének befogadóba juttatását biztosítják abban az esetben, ha a gravitációs bevezetés feltételei hiányoznak.

A KÖTIVIZIG által kezelt és üzemeltetett szivattyús átemelések megoszlása a következő:

- Stabil szivattyútelepek száma/kapacitása: 87 db, 148 m³/s.
- Félstabil szivattyú állások száma/kapacitása: 17 db, 11,7 m³/s.
- Szivattyús felvonulási helyek száma/kapacitása: 21 db, 13,95 m³/s.

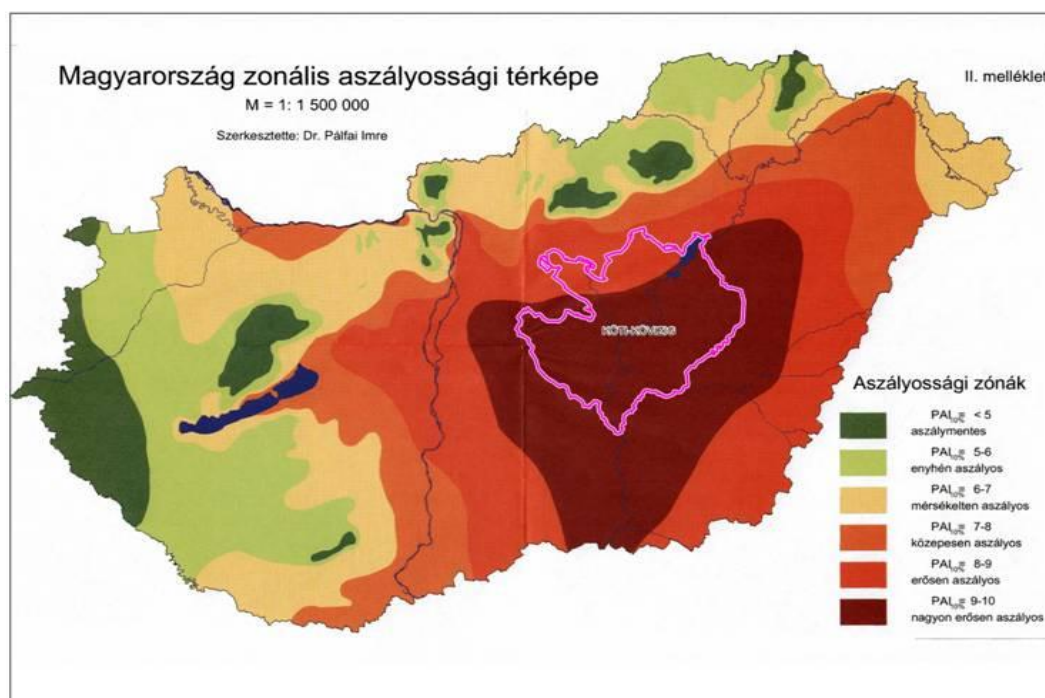
Amennyiben a stabil szivattyúegységek kapacitása a vízvezetés érdekében nem elégséges, illetve lokális beavatkozások szükségesek, az igazgatóság tulajdonában lévő 163 db, 0,01-1,0 m³/s kapacitású hordozható szivattyú (összes kapacitás: 57,90 m³/s) és a telepítéshez szükséges eszközök tartozékok állnak rendelkezésre.

A KÖTIVIZIG vízrendezési feladata a kezelésében lévő művek (csatornák, szivattyútelepek, műtárgyak) rendszeres ellenőrzése a szükséges, karbantartások, fenntartások, javítások, pótlások elvégzése, vagyonkezelői feladatokat ellátása, vízrendezési fejlesztések tervezése, összhangjának koordinálása, védekezés megszervezése és irányítása, védelmi tevékenység védekező szervezetekkel való összehangolása.

A belvízcsatornákat a belvizek elvezetésén kívül öntöző-, illetve használtvizek elvezetésére is igénybe veszik. Ebbe bele tartozik a települési tisztított szennyvíz, strandfürdők, halastavak, rizstelepek használt vizének főbefogadó folyóba juttatása.

A KÖTIVIZIG kezelésében 704 km kettős működésű csatorna van melyek közvetlenül részt vesznek az öntözővíz területi vízszétosztásában.

Erre különösen nagy szükség van, ha figyelembe vesszük, hogy a belvízveszély mellett az aszály okozza legnagyobb természeti problémát a térség számára (2. kép) .

2. kép

A mezőgazdaság tenyészidőszaki igényei gyakran mértékadó belvízi helyzetre emlékeztető állapotot teremtenek a kettős működésű rendszereinkben.

A síkvidéki vízrendezési tevékenység ma már nemcsak a belvizek elleni védekezést, a levezetés feladatait foglalja magában. A belvizes és a vízhiányos időszakok váltakozása miatt előtérbe kerül a belvízgazdálkodás kérdése, melynek során a vízrendezési művek célszerű üzemeltetésével a levezetés szabályozható, késleltethető, a belvizek medertározással vagy belvíztározókban bizonyos mértékig visszatartathatók. A belvízgazdálkodás a vízrendezési és a mezőgazdasági tevékenység egységes szemléletű alkalmazásával a belvizes és az aszályos időszakok kártételeinek csökkentésére egyaránt hatékony eszköz. A vizek újrahasznosíthatóságának alapkövetelménye a visszatartott, tározott víz megfelelő minősége. A belvíztározás során további nehézséget jelent a terület sík jellege, a természetes tározóterek korlátozott jelenléte ezért a KÖTIVIZG területén ez a meglévő medrekre, holtágakra korlátozódik.

Szolnok, 2022. december 7.

Sólyom Péter